

ALS IK KEIZER BEN

Historisch jeugdtoneelspel door jongeren

door

ANKE STEFFERS

TONEELUITGEVERIJ VINK B.V.

(Grimas Theatergrime verkoop)

Tel: 072 - 5 11 24 07

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Website: www.toneeluitgeverijvink.nl

VOORWAARDEN

Alle amateurverenigingen die het stuk: **ALS IK KEIZER BEN** gaan opvoeren, dienen in alle programmaboekjes, posters, advertenties en eventuele andere publicaties de volledige naam van de oorspronkelijke auteur: **ANKE STEFFERS** te vermelden.

De naam van de auteur moet verschijnen op een aparte regel, waar geen andere naam wordt genoemd.

Direct daarop volgend de titel van het stuk.

De naam van de auteur mag niet minder groot zijn dan 50% van de lettergrootte van de titel.

U dient tevens te vermelden dat u deze opvoering mag geven met speciale toestemming van het I.B.V.A. Holland bv te Alkmaar.

Copyright: © 2014 Anco Entertainment bv - Toneeluitgeverij Vink bv

Internet: www.toneeluitgeverijvink.nl

E-mail: info@toneeluitgeverijvink.nl

Niets uit deze uitgave mag verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie, verfilming, video opname, internet vertoning (youtube e.d.) of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Het is niet toegestaan de tekst te wijzigen en/of te bewerken zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van I.B.V.A. HOLLAND bv te Alkmaar, welk bureau in deze namens de Uitgever optreedt.

Vergunning tot opvoering van dit toneelwerk moet worden aangevraagd bij het Auteursrechtenbureau **I.B.V.A. HOLLAND bv**

Postbus 363

1800 AJ Alkmaar

Telefoon 072 - 5112135

Website: www.ibva.nl

Email: info@ibva.nl

ING bank: 81356 – IBAN: NL08INGB0000081356 BIC: INGBNL2A

Geen enkele andere instantie dan het IBVA heeft de bevoegdheid genoemde rechten van u te claimen, of te innen.

Auteursrechten betekenen het honorarium (loon!) voor de auteur van wiens werk door u gebruik wordt gemaakt!

Auteursrechten moeten betaald worden voor elke voorstelling, dus ook voor try-outs, voorstellingen in/voor zorginstellingen, scholen e.d.

Vergunning tot opvoering:

1. Aankoop van minimaal **10** tekstboekjes bij de uitgever.
2. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart (tevens bewijs van aankoop), met uw gegevens, naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
3. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Vergunning tot HER-opvoering(en):

1. U vult het aanvraagformulier in op www.ibva.nl of u zendt de aanvraagkaart met uw gegevens naar I.B.V.A. Holland. Uw aanvraag dient tenminste **drie weken voor de eerste opvoering** in bezit te zijn van I.B.V.A. Holland.
2. U krijgt daarop de nota toegestuurd. Na betaling wordt u de vereiste vergunning toegestuurd.

Opvoeringen zonder vergunning zijn niet toegestaan en strafbaar op grond van de Auteurswet 1912. Zij worden gerechtelijk vervolgd, terwijl de geldende rechten met 100% worden verhoogd. Het tarief wordt met 20% verhoogd voor opvoeringen waarvoor geen toestemming werd aangevraagd binnen drie weken voorafgaand aan de voorstelling.

Het is verboden gebruik te maken van gekregen, geleende, gehuurde of van anderen dan de uitgever gekochte tekstboekjes.

**Rechten BELGIË: Toneelfonds JANSSENS, afd. Auteursrechten,
Te Boelaerlei 107 - 2140 Bght ANTWERPEN Telefoon (03)3.66.44.00.
Geen enkele andere instantie heeft de bevoegdheid genoemde rechten
van u te claimen, of te innen.**

ROLLEN

Zoon Flavius - patser, dé zoon van de koning dus bazig, ondoordacht en impulsief en daardoor soms een flapdrol. Maar kan niet tegen onrecht en heeft veel respect voor Gaius.

Slavin Livia - slim en vriendelijk meisje, dat echt niet op Flavius valt, maar wil hem niet laten stikken als hij op de vlucht slaat

Zwaardvechtleraar Gaius – onderdanig, trouw en niet bang

Oudste keukenhulp Caecilia - pittige, niet altijd aardige jongedame.
Verliefd op Flavius

Melchior - droogkloot en grappenmaker

Maximus - Het slimme broertje van Livia

Aemilia - Zusje van Livia. Lief meisje, kijkt erg op tegen Melchior

Marcella - Zusje van Livia, gelijk aan Aemilia

Baas keukenhulpen, Claudius - Streng zenuwenlijer

Valeria - Spelend meisje

Terentia - Spelend meisje

Constantijn - Straatjongen die steelt om aan eten te komen.

Meerdere krijgsmannen / Soldaten

Tijdelijke keizer Severus (kan door een volwassen man gespeeld worden of door een van de grotere jongens)

DECOR:

In de keuken: grote tafel met daaromheen een aantal stoelen. Aan de zijkant een vuurhaardje, achterin een stenen oven. Overal staan manden met aardappels, knollen, penen enz.

In de tuin: waar de zoon les krijgt, opgevoed wordt en zwaardvechten leert: groen met een strook stenen en eventueel een put of een paar muurtjes.

In de tent: wat krukjes, manden, kleden en dekens.

In dorp: achtergrond Romeinse huisjes, evt. weer een put.

In de grote hal van het paleis: grote troon in het midden, op de achtergrond grote tapijten als doeken.

In de kerkers: een donker podium met eventueel wat verplaatste decorstukken als labyrint.

SCENE 1

IN DE KEUKEN

Kinderen schillen knollen, snijden groente, poetsen pannen, e.d.

Caecilia: Hup hup! Dat moet allemaal wel een beetje sneller. We lopen enorm achter.

Maximus: (*wast groente*) Ik voel mijn handen bijna niet meer.

Livia: Warm ze maar eventjes bij het houtvuur.

Caecilia: Daar hebben we echt geen tijd voor.

Livia: Moet je zien? Zijn vingers zijn helemaal wit van de kou.

Caecilia: Goed, roer maar even in de soep, Max!

Maximus laat zich dat geen tweede keer zeggen en loopt naar de pan boven het vuur.

Melchior staat met een chagrijnig gezicht aardappels te schillen, samen met Aemilia, die op een krukje / rotsblok staat.

Melchior: Ik haat dit. Ik ben dit zo zat. Die stomme knollen. En waarom zoveel? Elke dag komt driekwart weer terug, omdat dat niet opgegeten is. Waarom moet ik er zoveel schillen?

Livia: Melchior, je doet het vooral voor jezelf. Al wat overblijft, krijgen wij te eten.

Melchior: Heus niet. De keizer wil ons gewoon voortdurend aan het werk houden. Ons afbeulen. De arrogante patser.

Caecilia: Sst Melchior. Als de wachters je horen...

Melchior: Die komen heus niet in de keuken kijken bij de keukenslaafjes. Niemand kijkt naar ons om.

Livia: Zo slecht is de keizer niet voor ons. Onze families hebben een tent en we krijgen elke dag te eten.

Melchior: Maar vrij zijn we niet.

Livia: Melchior, waar is je strijd lust gebleven? Jij bent toch onze stoere hoopgevende prins?

Aemilia: Prins Melchior, tot uw dienst. (*buigt haar hoofd*)

Melchior: Dat was een spel.

Livia: Je voelde je als een koning zo rijk. Je was echt een prins. Houd hoop! Houd moed! Die boodschap heb je ons gegeven. Wij geloven daarin. Blijf er ook zelf in geloven!

Aemilia: (*snijdt zich in haar vinger - roept*) Au! (*en steekt haar vinger in haar mond*)

Melchior: Voorzichtig Aemilia.

Caecilia: Wat doe je?

Aemilia: (*met vinger in haar mond*) Ik snijd in mijn vinger.

Caecilia: Oh, waarom? Hup, even spoelen! Dan kun je daarna weer snel verder.

Livia: Caecilia, we hebben toch nog uren te gaan?

Melchior: En we zijn al best ver.

Caecilia: Heb je gezien hoe lekker het zonnetje schijnt? Als we snel klaar zijn, kunnen we nog even naar buiten. Beetje luieren. De kleintjes kunnen spelen. Genieten van wat vrije tijd.

Livia: Doe je zo boos voor óns?

Caecilia: Doe ik toch altijd? (*tot Aemilia*) Gaat het weer met je vinger?

Aemilia: (*zuigt op vinger en knikt*)

Caecilia: Mooi. Moet je er nog een doekje omheen?

Aemilia: (*schudt hoofd*)

Melchior: Ik schil wel even wat rapper. Houd jij maar even pauze.

Aemilia: (*met vinger nog steeds in haar mond*) Dank je wel, prins Melchior. (*krijgt een glimlach van Melchior*)

Caecilia roert nog eens driftig in een paar pannen. Livia gaat naast haar staan, terwijl ze in een kom roert.

Livia: Heb je al... heb je al met hem gepraat?

Caecilia: Met wie?

Livia: Met Flavius.

Caecilia: Flavius? Natuurlijk niet.

Livia: Je vindt hem toch leuk?

Caecilia: Flavius is de zoon van de keizer. Als ik met hem praat, hakken ze mijn tong eraf.

Livia: (*steekt tong uit*) ik heb mijn tong toch ook nog steeds?

Caecilia: Hoe bedoel je? (*ziet het in*) Nee, nee! Dat meen je niet?

Livia: Ja, ik kon het ook niet helpen. Hij sprak me zelf aan.

Caecilia: Flavius? (*Livia knikt*) Hij gaf je een opdracht. Dat doet hij bij mij ook wel eens.

Livia: Eigenlijk... Hij maakte een praatje.

Caecilia: Hoe bedoel je, een praatje?

Livia: Hij vroeg of ik ook genoot van het zonnetje?

Caecilia: Je hebt toch niet geantwoord?

Livia: Een knikje...

Caecilia: Hij is ziek. Doodziek waarschijnlijk. Hij ziet zijn einde naderen en heeft besloten zijn slaven niet langer te behandelen als sloof in de hoop dat de goden hem gunstig gezind zijn als hij sterft.

Livia: Het was maar een half gesprekje.

Caecilia: *(met scheef lachje imiteert Flavius)* Wat zit jij nou te genieten van de zon? Aan het werk moet je! *(lacht)*

Livia: Dat lijkt er wel een beetje op, ja...

Een schil raakt Caecilia in haar gezicht. Melchior en Aemilia grijnzen.

Caecilia: Wie deed dat?

Melchior wijst Aemilia aan en Aemilia wijst Melchior aan. Even lijkt het of Caecilia kwaad wordt, maar dan graait ze een hand vol groenafval en gooit het terug naar de twee.

Caecilia: Voedselgevecht!

Er vliegt van alles over en weer. Sommigen schuilen. Anderen gooien alleen maar.

Dan vliegt de deur open. Claudius stapt naar binnen.

Claudius: *(buldert)* En waar zijn jullie mee bezig?

Alle kinderen schieten weer naar hun plaats en gaan weer snel aan het werk.

Claudius: Ik vroeg jullie wat.

Caecilia: We... eh...

Claudius: Nou? Zijn jullie allemaal jullie tong verloren?

Melchior: We maken vliegende schillensoep.

Claudius: Niet zo bijdehand, Melchior!

Livia: We zijn al uren bezig. We...

Claudius: En wie denk jij dat je bent om mij tegen te spreken?

Livia: U vroeg...

Claudius: Hoe ver zijn jullie?

Caecilia: Wat in de oven moet, staat in de oven. Voorgerecht is klaar. Nagerecht ook.

Claudius: Dus alleen nog de knollen en de groentes?

Caecilia: Ja.

Melchior: En de knollen zijn geschild en hoeven alleen nog maar gekookt te worden.

Claudius: Goed, dan zal ik jullie niet straffen voor jullie onacceptabele gedrag. Maar nog één keer een schil door de lucht en ik klaag bij mijn meerdere. En jullie weten het, dan klinken luide zweepslagen.

De kinderen slikken even. Ze blijven druk bezig, maar zijn muisstil. Claudius verlaat de keuken weer.

Maximus: Ik wil geen zweepslagen.

Melchior: Het is Claudius maar. Onze opperslaaf. Die heeft het niet voor het zeggen, wat de zweep betreft. En trouwens, ik ben er toch? Jullie prins Melchior.

Alle kinderen gaan rond Melchior op hun knieën zitten en buigen voor hem.

Melchior: Ja. Ja, dit voelt goed. Ga door! Ga door!

De kinderen lachen en gaan weer aan het werk.

SCENE 2

IN DE TUIN

Flavius en Gaius staan op een afstandje van elkaar. Hun zwaarden voor zich houdend en hun andere hand op de rug. Ze stappen naar elkaar toe en weer terug. Met kleine stapjes. Hun zwaarden raken elkaar niet.

Gaius: Schouder meer naar achteren. En meer rechtop.

Flavius: Man, ik heb het idee dat ik mijn arm uit de kom trek in die houding.

Gaius: Kin omhoog.

Flavius: Ik ben een mens. Geen rekbaar stuk touw.

Gaius: En kijk me recht in de ogen.

Flavius: Je kijkt eng.

Gaius: Ik kijk gevaarlijk. Eén van de grondbeginselen van het scherm. De ander met je blik doden. Dan heb je al een voorsprong.

Flavius: Ik heb het hartstikke warm. Het zweet staat tot in mijn bilnaad.

Gaius: Goed, probeer een riposte.

Flavius voert een enigszins onbesuisde aanval uit, die Gaius afweert.

Gaius: Eerst dreigen, dan pas de aanval.

Flavius: Je weet dat de aanval komt. Je zult dus altijd op tijd een parade kunnen doen.

Gaius: Leid me af. Beetje dreigen, voorwaarts, achterwaarts. Kleine stapjes...

Flavius: Ik ga even pauzeren. Ik heb een grote dorst.

Gaius: *(buigt zijn hoofd)* Jawel heer.

Flavius: *(valt op een stoel neer bij een tafeltje – pakt de bel en klingelt)*
Wil jij ook wat water?

Gaius: Nee, dank u heer.

Flavius: Je maakt mij niet wijs dat je geen dorst hebt?

Gaius: Ik voel me goed, heer.

Flavius: Gaius, hoe lang ken ik je nu al?

Gaius: Ongeveer drie jaar, heer.

Flavius: Houd dan eens op met dat heer!

Gaius: Jawel heer... Ik bedoel. Ik zal het proberen, hee...(r).

Flavius: Flavius. Mijn naam is Flavius.

Livia komt aanlopen. Ze kijkt Flavius niet aan en maakt een kleine buiging.

Flavius: Dag jongedame. Twee maal water, graag.

Livia blijft haar hoofd gebogen houden en maakt weer een buiging. Ze wil zich omdraaien en weglopen.

Flavius: Jongedame, hoe heet jij?

Livia: Ik... eh...

Flavius: Ik wil een antwoord.

Livia: Livia, heer.

Flavius: Livia? Jij bent toch de dochter van mijn opvoedster?

Livia: *(knikt weer)*

Flavius: Jullie wonen in de tent net naast de poort, achter in de tuin, toch?

Livia: *(knikt)*

Flavius: Kijk mij eens aan!

Livia: *(beweegt haar hoofd langzaam omhoog)*

Flavius: Kijk, nu kan ik je eens goed bekijken.

Gaius: Flavius, we moeten nog veel doen.

Flavius: Twee water, Livia. Alsjeblieft.

Livia buigt snel haar hoofd, maakt weer een buiginkje en loopt weg.

Flavius: Mooi meisje is dat.

Gaius: Ze is een slavin.

Flavius: Mooie slavin is dat.

Gaius: Heer!

Flavius: Flavius!

Gaius: Het is keukenpersoneel. Een keukenslaaf.

Flavius: Zij is anders.

Gaius: Maar ze is een slavin.

Flavius: *(met onaardige ondertoon)* Net als jij. *(Gaius buigt hoofd)* Ik wil haar vaker zien. Ik wil met haar praten. Haar aan kunnen kijken.

Gaius: Wat zal uw vader denken?

Flavius: Het interesseert mij niet wat mijn vader denkt. Binnen een paar jaar ben ik de keizer en dan bepaal ik met wie ik praat en met wie ik omga.

Gaius: U heeft gelijk, heer.

Flavius: Ik heb altijd gelijk.

Caecilia komt aanlopen met twee mokken water. Ze loopt bijna huppelend en glimlacht. Ze houdt wel haar hoofd gebogen.

Flavius: Zet maar neer!

Caecilia: Had u nog meer gewild?

Flavius: Waarom spreek jij tegen mij?

Caecilia: Mijn excuus.

Caecilia blijft nog even staan, maar Flavius besteedt al geen aandacht meer aan haar.

Flavius: *(pakt mok en houdt deze omhoog – tot Gaius)* Proost!

Gaius: *(pakt ook een mok en houdt deze in de lucht)* Op uw gezondheid!

Caecilia zakt nog verder in elkaar en loopt weg.

LIED HIJ IS VAN MIJ

SCENE 3

IN DE TENT

Met doeken wordt aangegeven dat Livia in de tent zit. Ze speelt een spel met Maximus.

Maximus: Ik heb alweer gewonnen.

Livia: Je bent ook zo goed.

Maximus: Doen we nog een potje?

Livia: Wil je niet even buiten spelen? Het is zulk lekker weer.

Maximus: Maar dan ben jij hier alleen.

Livia: Ik heb nog wat huiswerk te doen.

Maximus: Dat jij dat doet.

Livia: Onze moeder heeft het van haar moeder geleerd en kan het nu goed gebruiken. Ze heeft een behoorlijke functie.

Maximus: Livia, ik snap het niet.

Livia: Wat niet?

Maximus: Moeder is een slavin. De opvoedster van Flavius, maar ze is een slavin.

Livia: Doordat zij zijn opvoedster is, hebben wij het niet zo slecht.

Maximus: We leven in een tent. En we zijn niet vrij. We zullen nooit vrij zijn.

Livia: Max, dat weet je nooit. Je moet hoop houden.

Maximus: Dan moet de keizer sterven.

Livia: Sst! Zeg dat niet zo hard. Als ze je horen...

Maximus: Maar het is toch zo? Als je eigenaar doodgaat, ben je als slaaf vrij. Ja toch?

Livia: Ook zijn vrouw heeft slaven. En zijn zoon ook. We zijn niet zomaar vrij. En als een ander de macht grijpt en heel gemeen is, word je ook niet vrijgelaten. Dan moet je hem gehoorzamen.

Maximus: We komen nooit meer vrij.

Livia: Ga maar lekker spelen, Max. Breek je hoofdje niet over dit soort dingen.

Maximus gaat de tent uit en van het podium af. Livia pakt perkament, inkt en een kroontjespen. Ze wil net beginnen als...

Flavius: *(nog niet zichtbaar, achter de tent)* Psst!

Livia: Wie is daar?

Flavius: Livia, ik ben het.

Livia: Wie is ik?

Flavius: Flavius.

Livia: (*lachend*) Gaius! Ik trapte er bijna in.

Flavius: Gaius? Echt niet! (*steekt hoofd tussen een paar tentdoeken door*)

Livia: (*kijkt achterom, schrikt en laat direct haar hoofd hangen*)

Flavius: Hou daar eens mee op. Laat me naar je kijken.

Livia: Heer, wat doet u hier?

Flavius: Ik wilde je zien. Je spreken.

Livia: (*zwijgt*)

Flavius: En ik vraag jou terug te praten.

Livia: Dat mag ik niet.

Flavius: Wel als ik het zeg. Ik heb iets voor je.

Livia: Hoe bedoelt u?

Flavius: Een geschenk. Ik wil het je graag geven.

Livia: Ik hoef geen geschenken van u.

Flavius: Wacht, ik kom even binnen.

Livia: (*erg luid*) Ben je gek geworden? Als ze je zien. (*geschrokken*) Ik bedoel... Dat lijkt me niet verstandig, heer.

Flavius: Alsjeblieft Livia. Noem me Flavius. Gewoon Flavius. Zo heet ik.

Livia: Dat mag niet.

Flavius: Doe niet zo slaafachtig. Ik vraag je te spreken. Dan is het toegestaan.

Livia: Als mijn moeder hiervan hoort.

Flavius: Jouw moeder is een lieve vrouw. En wijs. En trouw. Ze wordt echt niet boos op je. (*lacht*) Dat doet ze wel bij mij.

Livia: Is mijn moeder streng voor u?

Flavius: Jazeker. Dat moet van mijn vader. Kijk, ik vind het niet nodig om te leren. Ik word toch wel keizer. Maar mijn vader wil dat ik een wijze keizer word. De idioot!

Livia: Op het beledigen van de keizer staat de doodstraf.

Flavius: Ik ben zijn zoon. Zijn bloedverwant. Zijn opvolger.

Livia: U voelt zich wel heel wat.

Flavius: Uitkijken jij! Je spreekt hier tegen je meerdere.

Livia: U bent degene die het gezag op de korrel neemt.

Flavius: (*glimlacht*) Je klinkt wijs. Kun je lezen?

Livia: En ook rekenen en schrijven.

Flavius: Je moeder...

Livia: Dus als u het niet erg vindt, ga ik nu weer verder.

Flavius: Kan ik je morgen weer zien?

Livia: Dat lijkt me niet verstandig, Flavius.

Flavius: Je zei Flavius. Je begint te ontluiken.

Als u het hele stuk wilt lezen dan kunt u via www.toneeluitgeverijvink.nl de tekst bestellen en toevoegen aan uw zichtzending.

Voor advies of vragen helpen wij u graag.

 info@toneeluitgeverijvink.nl

 072 5112407

“Samenspelen” is ons motto